

Évközi 22. vasárnap

Zsid 12,18–19.22–24a

„Az élő Isten városához”

¹⁸Ti nem kézzel tapintható hegyhez, lobogó tűzhöz, sötét felhőhöz, forgószélhez, ¹⁹harsonazengéshez vagy mennydörgő szózathoz járultatok, amelynek hallatára könyörögni kezdtek, hogy ez a hang ne szóljon tovább hozzájuk, [...] ²²Nem, ti Sion hegyéhez járultatok, az élő Isten városához, a mennyei Jeruzsálemhez, az angyalok ezreihez, ²³az égben számon tartott elsőszülöttek ünnepi sokadalmához és gyülekezetéhez, mindnyájunk bírójához, az Istenhez, a tökéletes igazak lelkeihez, ²⁴az új szövetség közvetítőjéhez, Jézushoz, a ránk hulló vérhez, amely hathatósabban kiált, mint Ábelé.

A szerző a Kivonulás könyvében levő tízparancs (Kiv 19,16–20,18) és az evangélium kinyilatkoztatását állítja párhuzamba. Ez a szakasz utal a levélben már korábban (2,2–4) felvetett ellentétre, amely a törvény és az evangélium tekintélye között fennáll. A tízparancs kinyilatkoztatása félelmetes teofánia kíséretében történt a **Sínai-hegynél**, amit a zsidók nem is mertek megérinteni. Ettől kezdve a **Sínai-hegy**, a Tízparancs szinte szinonimaként szerepel a zsidó gondolkodásban. De ezeknek a verseknek nem csupán ez az egyetlen élménye, illetve a levél korábbi részére történő utalás a gondolati háttere, hanem a Sion-teológia időközben megvalósuló fejlődése is. A Sínai és a Sion szavak össze is téveszthetők, pedig nem azonos hegyet jelölnek. Az utóbbi egy Jeruzsálem mellett található hegy neve (2Kir 19,31), ami a kánaáni korszakban biztosan kultuszhely volt, mert nevezték az „Úr hegyé”-nek is. Ez lett később Izrael politikai és vallási fővárosa attól az időtől kezdve, hogy Dávid a tizenkét törzs politikai szövetségének jeleként ebbe a városba hozatta a szövetség ládáját, majd Salamon ezen a hegyen építtette fel a Templomot.

Salamon halála után széthullott a politikai szövetség, de Jeruzsálem megmaradt vallási fővárosnak, a Templom pedig minden izraelita szent gyülekezőhelye lett. Ettől kezdve hirdették a prófétai teológiában, hogy a Sion Jahve földi jelenlétének helye, Jeruzsálem Isten trónjának számolya. Azért érdemes erre az összefüggésre kitérni, mert az Újszövetség a Siont mindössze hétszer említi – ebből ötször ószövetségi idézetben –, és csak kétszer fordul elő, hogy az újszövetségi szerző önállóan hivatkozik rá. Ebből az egyik hivatkozás a zsidó levél idézett

részlete, a másikat a Jelenések könyvében találjuk: „*S láttam a Bárányt, ott állt Sion hegyén, és vele száznegyvennégyezer, aki viselte az ő és Atyjának homlokára írt nevét*” (Jel 14,1). Ebben a szövegben Sion hegye a mindig megmaradó végidőbeli oltalom helye. A zsidó levél szerzője számára Jeruzsálem hegye, a Sion a Sínai-hegy, vagyis a régi szövetség ellentéte.

A Jelenések könyvből idézett szövegnek nem közvetlen mondanója, hogy ennek a Templomnak a dicsősége Jézus Krisztus, de lehet tudni, hogy egy új, tiszta vallási közösség lakja. A zsidó levél szerzőjében ugyanaz a misztikus kép él Jeruzsálemről, mint a Jelenések könyve írójában, de ő meg is nevezi, hogy aki a Sion hegyéhez, a mennyei Jeruzsálembe jön, az valójában az újszövetség közvetítőjéhez, Jézushoz járul (24.) A két hegy ellentétének leírásával a két vallási szövetség különbségét akarja hangsúlyozni. Ha tudatosítjuk, hogy a szöveg írásának idején a Jeruzsálemi Templom már nem állt, és a szélnek eresztett papság mély depresszióban élte át a nemzeti szentély pusztulását, akkor könnyen felfedezhetjük a levél elsődleges címzettjeit ezekben a hontalanná és Jeruzsálem-nélkülivé vált papokban. Számukra a Templom pusztulása nem csupán a változatos történelmi események egy tragikus csapása volt, hanem a vallási világuk megrendülése.

A levél szerzője erre a megrendülésre a jeruzsálemi misztika egy újabb fejezetével válaszol, amikor a Templomban megjelenő Jézus képét felidézve a szent helyet egy személybe helyezi át. A széthullott zsidó kultuszközösséget – amit a Templom nélkül nem lehet restaurálni – egy szellemibb vallási közösségé alakítja a „*tökéletes igazak lelkei*” (23.) kifejezés beiktatásával. A kumráni felfedezések óta tudjuk, hogy az „*igazság tanítója*” kifejezés éppen a Templom főpapjának ellenálló és tisztább, szellemibb, zárt vallási közösség vezetőjét jelentette a Holt-tenger melléki szekta tagjai számára. A levél írója talán ezért tartja fontosnak a feltehetően az előbbi szektát is ismerő olvasóknak, hogy az általa megnevezett „*új szövetség*”-nek nem az „*igazság főpapja*” a vezetője, hanem a lelki főpapi pozícióba került Jézus, aki elvi alapon nem zárja ki közösségéből a jeruzsálemi papokat sem. A szöveg elsődleges olvasóinak tehát ez a jó hír: folytathatják tevékenységük lényegét, a vallási közösség összetartását egy új lelki vezető, Jézus tanításának irányításával.

A vallási közösség vezetőinek szeme előtt nem utoljára merült fel a közösség megszűnésének és szétesésének réme a Jeruzsálemi Templom pusztulásakor. Romos és üres templomok láttán a „*keresztény Európá*”-ban is kísért ez a vízió. Talán a levél másodlagos címzettjeinek, nekünk hasonló vigasztalást nyújt ez a szöveg: Isten Jézus Krisztuson keresztül ma is összegyűjti a vallási közösséget.